

Les ciutats i el futur

La ciutat, al llarg de la història i fins avui, ha estat sinònim de civilització, cultura, educació, ciència, desenvolupament i relacions socials. És el lloc on deixar de ser pobre i prosperar; per això segueixen, malgrat tot, arribant-hi immigrants.

Avui, en la situació d'urbanització generalitzada del món, també la ciutat és sinònim de consum d'energia i destrucció d'hàbitats naturals. És la principal responsable de l'escalfament i del canvi climàtic degut a la contaminació: la urbanització és responsable de les set desenes parts de les emissions d'efecte hivernacle.

L'acció humana s'ha convertit en una nova força capaç d'alterar els majors processos i cicles del planeta; per això es parla de l'Antropocè; alguns han defensat que no és l'acció humana, sinó el sistema capitalista, i per això s'ha proposat dir-ne Capitalocè.

Sens dubte, cal mirar d'introduir canvis en el disseny de l'estructura urbana. Cal millorar la planificació, l'edificació, el transport i els hàbits de consum. Introduir canvis en la ciutat interior, potenciar la ciutat compacta raonable en front de la urbanització dispersa. Cal impedir la creació d'erms socials en expectativa d'edificació, esforçar-se per rebaixar la separació llar-treball i la mobilitat creixent, aconseguir anar a peu als equipaments bàsics. A les àrees urbanes cal sostenir els espais agrícoles i naturals perifèrics, incrementar la biodiversitat, incrementar la superfície de verd urbà. També cal tractar de reduir el turisme massiu, que contribueix a les emissions de CO₂ pel transport, a banda dels efectes urbans que té.

El capital financer creix i s'adreça preferentment envers la ciutat. Els interessos immobiliaris i la voracitat d'alguns agents urbans ho malmeten tot. Cal una legislació que ho impedeixi, i que el sòl en expectativa estigui limitat a la urbanització pública;

no tot el sòl és susceptible de convertir-se en urbà, i no hem de permetre la urbanització estesa i amb escàs control. Cal lluitar contra els interessos immobiliaris que només miren pel negoci, i no per satisfer les necessitats socials. Cal fer predominant la construcció d'habitatge públic. És precís impedir la construcció d'habitatges de baixa qualitat, que es deterioren ràpidament, i que estan més exposats als canvis climàtics i a la intensitat dels fenòmens físics.

El mode de vida urbà s'hauria d'estendre a tota la Terra, des de l'educació i la ciència a les relacions socials. Tots els habitants han de tenir estàndards de vida adients, i accedir a serveis bàsics públics, accessibilitat, diversitat productiva, bons serveis en connectivitat digital i telecomunicacions. Però, alhora, cal aconseguir la disminució del consum excessiu i el malbaratament, canviar els hàbits de consum. Cal denunciar l'obsolescència programada, la tendència a estimular el consum i, en canvi, reutilitzar i reciclar. Cal aconseguir el creixement zero, que significa decreixement per als grups socials rics i creixement per als pobres, que generi igualtat social.

S'ha demostrat que l'administració pública és essencial per a resoldre els problemes territorials, econòmics i socials. Són necessàries reformes profundes del sistema social i econòmic, que permetin arribar a la societat i a la ciutat postcapitalista.

Horacio Capel